

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

De Pretiosis gemmis animæ religiosæ. Cap. xxvij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

1. Paralip.
4. 2. 1.

est: Quia cognationes domus operantium byssum sunt in domo iuramenti.] Domus iuramenti cœnobium est. id est, domus voti, & promissionis, in qua Deo paupertatem, castitatem, & obedientiam promittimus. Merito autem cœnobium in tabernaculo Moïsi, vel in templo Salomonis, quod secundum litteram domus iuramenti dicitur, signatum est, quoniam diuino cultui, & iugibus sacrificiis offerendis consecratur. In hac autem domo iuramenti, cognationes operantium byssum commemorantur, quia vniuersis religiosis cœtibus hoc cordi est, castitatis byssum operari, & carnis, atque cordis munditiam præfatis instrumentis contexere. Postquam verò decorum, & pretiosum cingulum operati sunt, illos lumbos præcingunt, dum se ipsos ad cœleste lumen percipiendum parant, & ab omnibus carnis illecebris, quæ Dei contemplationem impedire possunt, prouidenter expediunt.

Cassia. lib.
4. de instr.
tu. c. 10.

Indumentum tandem ex subtilibus, obedientiam designat. Et hoc quàm aptè ille solus intelliget, qui collum perfectæ obedientiæ non fictè, sed vere submitit. Obedientia indumentum est, quoniam sicut vestis totum corpus tegit, sic obedientia omnem vitam religiosam cooperit, in qua nihil faciendum, nihil omitendum est, nisi quod prælati præscribatur imperio. Quod ita confirmat magnus Cassianus. Tanta obseruantia obedientiæ regula custoditur, vt iuniores absque præpositi sui scientia, vel permisso, non solum non audeant cellam progredi, sed ne ipsi quidem communi ac naturali necessitati satisfacere sua auctoritate præsumant.] Et indumentum est subtilissimū, quasi ex tenuissimo serico esset confectum, quia vel minima propria voluntate abruptitur, vel paruissima repugnantia læditur, & quia non solum corpus, & externas occupationes prælato cõmittit, non solum voluntatem subiecit mandatis illius, sed tamquam subtilissima lux (& verè lux est, quæ nos sapientissimè regit) in aditissimā intelligentiā penetrat, & arcè munitissimā iudicij peruat, vt ipsum in superioris redigat potestatem. Vestis profectò subtilis est obedientia, quæ fila solius diuinæ voluntatis habet, per prælatum nobis ostensæ, & nullam propriam voluntatē, quæ scilicet repugnat diuinæ, tamquam crassiore admittit. Vestis subtilis, quæ non tantum bonum quærit, sed an bene, id est, secundum præscriptum regulæ fiat, sapienter inquirat. Vestis subtilis, quæ minora bona, & secundum hominum existimationem minus vtilia, maioribus, & speciosioribus bonis anteponit, si illa præcepta sint, hæc verò propriæ voluntati relicta. Et tandem vestis subtilissima, quæ non communes homines, qui propria voluntate reguntur, sed principes nobilissimi, qui in domo, & palatio Dei habitant, operiuntur. Hac induit nos Dominus, vt nos ad eum pertinere vniuersi cognoscant, & eius honorifica signa peruideant. Sicut enim ipse venit facere non voluntatem suam, sed voluntatem Patris, qui in cœlis est, ita eius serui fidelissimi sunt, qui in nulla re propriam, & in omnibus Patris æterni exequuntur voluntatem.

De pretiosis gemmis anima religiosa.

CAPVT XXVII.

Nec solæ vestes fidelissimo sponso curæ fuerunt, quibus charissimæ sponsæ nuditatis tegeretur, sed prouidit ornamenta gemmarum, quæ ipsam, tum digniore ostēderent, tum pulchriorem efficerent. Hoc autem est,

A quod addit. Et ornauit te ornamento.] Illis scilicet cœlestibus donis, quæ tamquā pretiosissimi lapides sponfam exornat. Quis dubitet religiosam animam non utcumque, sed pulcherrimè ornata esse, quæ Christus simul ditissimus rex, & amantissimus sponsus, vt sibi coniunctam, ac desponsatam locupletat? si enim lilia agri, quæ non laborant, neque nent, ille sic vestit, vt nec Salomon in omni gloria sua cooperitus sit vt vnum ex illis,] quantò pulchrius, & gloriofius eam animam instruet, & ornabit, quam non ad hoc in agro religionis produxit, vt statim marcescat, sed vt in omnem æternitatem virens floridæque permaneat? Quam non segnitie, atque otiositas ligat, sed labor virget, & cura proficiendi, vt maiorem in dies decorem acquirat, semper nec illam virtutum, & honorum operum telam, quæ se pretiosius, & præclarior operiat. Sed ne ista ornamenta leuiter, & sine debita discussione transeamus.

Et dedi armillas in manibus tuis.] In his armillis robur intelligo, quod religiosus tribuitur, vt religiosam disciplinam ferant, corporis afflictiones sustentent, & plusquam si essent ferrei, corpore, spirituque laborent. His enim non incongruè dictū exillimo: Cõfortate manus dissolutas, & genua debilia roborate.] Et rursus illud: Propter quod remisit manus, & soluta genua erigite.] Quoniam sub corpore infirmo & imbecillo tantis viribus pollent, vt onera occupationum importabilia, facile, alacriter, & cum magna animi tranquillitate, & deuotione sustineant. His etiam dicitur illud Ecclesiastici. Datum brachiorum tuorum, & sacrificium sanctificationis offeres Domino.] Quia externis operibus, per dona brachiorum designatis, nec dū faciat, interna opera contemplationis, & lectionis, adiucit, & in altari cordis holocaustum sanctificationis, id est, se ipsos igne charitatis absumunt. Et hinc illud Michæe impletum est: Secundum dies egressionis tuæ de terra Ægypti ostendam ei mirabilia: Videbunt gentes, & confitentur super omni fortitudine sua, Ponent manus super os, aures eorum surdæ erunt.] Cùm enim hi sæculum, tum professione, tum vita relinquunt, vident in se mirabilem mutationem effectam, vt ardua, & mirabilia in obsequium Ecclesiæ patrant, mundi huius sapientes, superbique confundant, vt & aures suas, ne audiant religiosorum opera, præ inuidia obturent, digitum ori supponant, nec in conspectu illorum loqui audeant.

Et torquem circa collum tuum.] Quid autem est torquis, nisi vtilitas propria, quam animæ religiose ex suis laboribus, & præcipue ex munere predicationis percipiunt? Nam eisdem laboribus, quibus alios iuuant, se ipsas roborant, & in exercitio virtutum fortiores efficiunt, & eisdem vocibus, quarū spiritu alios terrent, se ipsas monent, ne ea opere exquantur, quæ in auditoribus predicatione condēnant. Quare propria verba atque labores, ad modū torquis, qui non solum ornamentum, sed etiam protectio collis est, eas protegent, atque circumdant. Et propterea Dominus mystico illi equo, qui Evangelij administratorem designat, prius præbuit fortitudinem, & postea circumdedit collo eius hinnitum, quia predicationis vox (vt præclare scripsit Gregorius) de internis emanat, sed extra circumdat, & quod alios ad bene viuendum suscitatur, eò ad bene agendum, & opera prædicantis ligat, ne extra sermonem actio transeat, ne voci vita contradicat.] Imò & hunc ipsum propriorum vsum laborum clarius expressit, ita subiungens, hinc est, quodd potenter dimicantibus in munere torquis datur, vt

Math. 6.
28.

Isai. 35. 3.

Hebr. 12.
12.

Ecc. 7.
5.

Michea.
7. 15.

1. Cor. 39.
22.

Grego. 31.
mor. s. 11.

Beda in
prou. c. 3.

Iacob. 1.
28.

Basil. reg.
13 f. d.

Thom. a
Camp. ser.
4. ad no.
uic.

Clim. in
scala pa.
ra. Grad.
11.

Greg. in
eans. c. 1.

3. Reg. 10.
21.

quia signa virtutum gestant, maiora semper exer-
ceant, & debilitatis crimen incurere nequeant, dū
in semetipsis iam fortitudinis est primum, quod
ostentant. Et in eundem sensum Venerabilis Beda
mysterium torquis exposuit. Additur (inquit) & col-
lo torques, cum fulgore perfectę operationis, sermo
prędicationis, qui per collum procedit, cōfirmatur:
ac ne contemni ab auditoribus debeat, indeficienti
virtutum cōnexionē docetur. Torques igitur iste ex
propriis constans laboribus, quem Deus sponsę suę
colla circumdat, omnibus mundi diuitiis pretiosior
est, siquidem eam suauiter intra metas virtutis con-
tinet; & à vitiiis, quę damnat, abducit.

Et dedi in aurem super os tuum. Hoc monile si-
lentium est, quod iure in auris appellatur, & gemma
pretiosa super os pēdente nobis exprimitur; quia il-
le hoc dono pręditus est, qui prius internis auribus
à Domino percipit, quę ore est eloquutus. Hanc
inaurem vita religiola semper in magno pretio ha-
bet, & magna cura, & diligentia custodit, quia sine
illa suum splendorem amittit, dicente Iacobo Apo-
stolo: Si quis putat se religiosum esse, non refręnans
linguam suam, sed seducēs cor suum, huius vana est
religio. Verę se ipsum decipit, qui sine taciturnitate
putat se religionem tenere: Nam linguam non cohi-
bens, mente Deo inherere, & Christo spōso religare
non potest. Hanc in aurem omnes huius vitę cultor-
es, siue tyrones sint, siue veterani, impensę diligūt:
illi, vt reum mundanarū obliuiscantur, & res cęle-
stes memorię infigant. Est enim taciturnitas (vt in-
quit Basilius) quę eorum, quę dediscēda sunt obli-
uionem ex deluetudine pariat, & ad ea, quę recta
sunt, dicenda, otium suppeditet. Isti verō, vt ex bo-
norum operum exercitio deuotionis calorem con-
ceptum, non solum augeant, sed etiam conferuēt.
Beatus enim (ait Thomas à Campis) qui os suum
strictę custodit, ne otiosum, aut nociuum verbum
proferat. Talis magnam pacem habebit, bonam cō-
scięntiam, & famam, deuotionisquę gratiam obtine-
bit specialem. Et denique tam isti, quā illi, vt om-
nium habeant adiumentum virtutū. Est enim taci-
turnitas (vt Climacus ait) mater orationis, captiui-
tatis reuocatio, ignis diuini amoris obseruatio, cogi-
tationum diligens inspectio, specula olei suauitatis,
luctus, lachrymarum amica, memorię mortis opera-
trix, suppliciorū pētor, iudicij indagatrix, sagax mę-
roris subministratrix, inimica fiducię, quietis cōiux,
ambitiōsę doctrinę aduersatrix, scientię adiectio,
speculationis opifex, secretus in Deum profectus,
occultus ascensus.]

Hęc pulchra in auris, non ex aure pendet, sed ori
supponitur, vt mysticum aliquid contemplerur, ni-
mirum silentium, nec posse esse facile, neque per-
petuum, si non ab aure, id est, à cordis attentione
procedat, quod esse debet diuinis rebus intentum.
Ne tamen hęc auris interna decipiatur, adiectum
est: Et circulos in auribus tuis. Et fortassis hi circuli
non sunt à marenulis aureis discreti vermiculatis
argento, quę sponsę sunt datę in decoris augmen-
tum. Nam si (vt putat Gregorius) murenulę orna-
menta sunt aurium, verba Christi designant, plena
sapientię, & puritatis, quibus anima prudenter oc-
cupata, nec verba inania mundi audit, nec locutio-
nibus vanis intendit. Horum autem verborum,
quę quanta est in canobis abundantia! Verę his domi-
bus Domini, & palatiis æterni regis illud accomo-
dari potest, quod in Regum narratur historia. Sed &
omnia vasa, quibus potabat Salomon, erant aurea,
& vniuersa supellex domus saltus Libani ex puro
purissimo: Non erat argentum, nec alicuius pretij

putabatur in diebus Salomonis. Religiōsi namque,
velut magni reges, ex verbis Christi, & mundissimo
auro sapientię fabricati, tamquam ex vasis pretio-
sis sui ipsorum eruditionem hauriunt, & limpidissi-
mam aquam munditię, merumque vinum deuotio-
nis ebibunt. Vniuersa eorum supellex ex hoc auro
componitur, quoniam in doctrina saluatoris habēt,
quo tentationes vincant, se ipsos veteri homine ex-
polient, noui hominis virtutes discāt, & proximos in
vitę salutis erudiant. Ita his verbis abundant, vt ea
dē lecto surgentes memoria recitent, cubantes rumi-
nent, comedentes audiant, loquentes conferant, se-
dentes legant, vacantes discant, & die ac nocte secū-
dam quod de viro iusto per Psalmistam dictum est,
hanc legem Domini meditentur. Argentum autem
verborum secularium, quod sonat quidem, sed non
replet animum, nullius pretij reputant, neque in suis
collationibus in cōmuni habitis, aut in priuatis col-
loquiis admittūt. Quibus enim verbum Dei sapuit,
omne verbū secularē despicit, ac si esset cibus nullo
sale conditus. Cum ergo omnia mundana fugiant, &
sola diuina cupiant, hęc vera Christi, quibus diuina
percipiunt, in suis auribus insonant, vel potius quasi
circuli aurei ex auribus pendent, vt hęc audientes,
hęc meditates, hęc loquentes silentium seruent,
& omne verbum secularē à suo ore remoueant.

Qui autem verbo non offendit, hic perfectus est
vir. Quare animę refręnanti linguam suam iure
optimo itatim dicitur. Et coronam decoris in capite
tuo. Nam quę vincit linguam suam, vniuersa vitia
ante prostrauit, omniumque eorum victoriis coro-
natur. Quę autem linguam nō vicerit, certa sit, quia
non poterit vitiorum ac peccatorum victoriis coro-
nari. Hoc enim solum membrum modicum quidē,
sed quod magna exultat hoc est, magnas in corde
procillas extulscit potēs est nos multoties prostra-
re, & mille plagis vulnerare. Leuis res sermo (inquit
Bernardus) tenera, mollis, & exigua caro. Lingua ho-
minis, quis sapiēs magni pēdat? Leuis quidē res ser-
mo, quia leuiter volat, sed grauitur vulnerat, leuiter
transit, sed grauitur vitit, leuiter penetrat animum, sed
nō leuiter exit, proferitur leuiter, sed nō leuiter reuo-
catur, facile volat, atque ad eadē facile violat charitatē:
Vilis res est musca moriēs, sed exterminat olei suaui-
tatem. Tenerum membrum lingua, attamen vix ten-
neri potest: substantia quidē infirmū, atque exiguum,
sed vsu magnum, & validū inuenitur. Modicū mem-
brum est, sed nisi caueas, magnum malum, & multa
alia pulchrę. Qui itaque hoc tam pestilens membrū
domuerit, & in aure, siue monili silētij super os pen-
dente compresserit, & tamquā ostio circumstantię,
& vinculo circumspectionis ligauerit, qui circulis au-
rium suarum, id est, Christi verbis intentus, hunc ca-
lamum, carnis substantia paruū, & damnis maximū
prudētē otiosum tenuerit, & tantum pro tempore,
& loco, in diuinis laudibus, & in sanctis, & necessa-
riis colloquiis occupauerit, sciat quoniam accepit
coronam decoris in capite suo. Huius enim hostis
victoria, omnium aliorum hostium victoria est, quia
qui hunc perfectę vicerit, signum est omnes etiā alios
inimicos prostrauisse. Deus autem, qui iustus, & re-
ctus est, omnes victores non solum in alia vita, sed
etiam in ista vita coronat. In alia dum iustorū capita
gloria & honore cingit, & fertis la pidū pretiosorum
circūdat: in hac verō, quia dat illis (vt est i Prouerbiis)
augmentū gratiarū, & corona inclęta proteget eos.]

Huic animę, quę has illustres victorias cōpara-
uit, tribuit Dominus in religione (vt cetera conclu-
damus) aurum sapientię, vt diuina contempletur,
& argētum eloquij mystici, vt populos instruat, & à

Psal. 1. 2.

Iacob. 3.
2.

Iacob. 3.

Bern. ser.
de triplē
custodia
manus,
linguę,
cordis.

Prou. 4. 9.

peccatis

Iob. 28. 1.

Greg. 18.
mor. c. 14.

Psa. 100.

Psa. 118.
104.Cassia.
col. 14.
c. 9.Nazianz.
lib. 5.
sent. 4.

peccatis ac vitiis abducatur. Huius auri atque huius argenti locuples satis est religiosa vita, fallaces diuitias, in has veras & semper mansuras commutans. Nam (vt inquit Iob) habet argentum venarum suarum principium, & auro locus est, in quo cõflatur.] Huius spiritualis auri locus (vt ait Beatus Gregorius) non est profectò alius, quàm Catholica Ecclesia, & huius argenti vena, non est alia nisi Scriptura diuinitus inspirata, ad cuius gnomonem vniuersa, quæ corde credimus ad iustitiam, aut ore confitemur ad salutem, referenda sunt. Sed religiosus status, Ecclesiæ occultior & selectior pars, est huius mineræ locus ditior, in quo, & argentum purius, & aurum inuenitur pretiosius. Sicut enim in venis argenti & auri, aliqua receptacula inueniri solent, plena metalli purissimi, quæ nostri erumenas metalli vocant, in quibus auri, argentiue maior, & purior est copia, quàm in aliis venæ partibus, quæ metalla hæc cõtinet, lapidibus & terræ permixta: ita in hac vena veræ sapientiæ, & verbi Dei, quæ est sancta mater Ecclesia, vitam religiosam, & à curis rerum mundanarum auulsam reperimus, tamquam metalli thecam, in qua, & argenti sermonis pulchrius, & efficacius gignitur, & aurum sapientiæ purius effoditur: sapientiæ cor mundum amat, & mentem curis sæculi vacuam, in sui domicilium requirit. Scriptum est enim: Psallam, & intelligam in via immaculata.] Et rursus: A mandatis tuis intellexi.] Quia vita munda, & immaculata, ac diuinorum custodia mandatorum adiuturæ scientiæ aperit, vt in abdito cordis introeat. Vnde Cassianus egregie ait, Et idcirco, si scientiæ spirituali sacrum in corde vestro vultis tabernaculum præparare, ab omni vitiõrum contagione purgate, & curis sæculi præsentis exuite. Impossibile nãque est, animam, quæ mundanis vel tenuiter distentionibus occupatur, donum scientiæ promereri, vel generatricem spiritualium sensuum, aut tenacem sacrarum lectio- num fieri.] Si anima ergo religiosa mundando cordi, & curis sæcularibus vacuandis, intenta, aprissima est, vt auro sapientiæ spiritualis ornetur: Eloquium verò ad animas mouendas efficax, quod prauos affectus euellat, & bonorum operum desideria plantet, non inter curas diuitiarum, inter ambitiones honorum, & corporis delicias acquiritur, sed in sanctæ meditationis studio, in orationis, ac gemituum frequentia, in afflictione corporis, & despectu omnium terrenorum comparatur. Quem enim vnquam vidisti suis cupiditatibus seruientem, vanis & ineptis cõfulationibus vacantem, & suis diuitiis, & dignitatibus inhaerentem, qui verbo corda permoueat, & vitiis irretita, in iustorum libertatem educat? Certè nullum. Quare rectè dixit Gregorius Nazianzenus: Aut docendi munere abstine, aut moribus, vitæque probitate docer, ne aliqui discipulos altera manu trahas, altera repellas. Minus tibi sermone opus erit, quæ factò opus sunt facienti: pictor non tã sermone, quàm penicillo, atque exẽplo docet.] At religio est meditationis domus, orationis schola, fletuum, & gemituum administratrix, deliciarum corporearum auerfatricis, honorum, ac diuitiarum cõtemptricis: omniumque virtutum magistra. Ea igitur suis cultoribus verbu potes administrabit, quod adiuctum operi cordium sæculariu duritiẽ emolliat, & ad Christi pauperis, & patibulo affixi, imitatione impellat. Ornata es ergo, o anima, in religioso statu, argento & auro, quia eam vitam professã es, cui à Domino sapientiã vera, & eloquium castum, & velut igne examinatum, cõceditur.

Hanc etiam animam, iam terribid induit Dominus vestibus perfecti decoris. Et vestita es (ait) bysso, & polymito, & multis coloribus.] Cogit nos sacrarum

A literarum auctoritas, vt in hoc bysso aliud intelligamus, quã supra in cingulo byssino mysticè signatum esse cognouimus. Nec enim dona ditissimi, & liberissimi sponsi, suæ sponsæ donata tam pauca sunt, vt in non multis lineis essent iterum repetenda. Et ille, qui nõ est ineptus suorum donorum exaggerator, sed largus beneficiorum elargitor, recensens munera sua, non inculcabit illud munus, quod donatum esse iam dixerat: Necdum, quod illud cinctoriu fuit: nam inquit: Cinxit te bysso] hoc autem indumentu est, quare ait: Et vestita es bysso, & polymitano, & multis coloribus.] Hoc igitur byssinu indumentu, innocentiam significat, tunica verò polymita, multitudinem varietatemque virtutum. Decora sanè vestis, quã Dominus sanctæ Ecclesiæ donauit. Nã datum est illi, vt cooperiat se byssino splendenti, & cãdido. Byssinu enim iustificationes sunt sanctorum.] Sed hæc religiosi puriorem, & recentiorum conferuant, quia ab amore sæculi, qui vestem istã inquinat, & à curis rerum mundanarum eam lacerantibus, se magna diligentia custodiunt. Inter istas nãque cordis innocentiam & puritatem conseruare, quàm difficile sit, ille solus intelliget, qui amore mundi vallatus, & curis rerum terrenarum impeditus, nifus est cor suum à vanis cogitationibus expedire, & ab ineptis cupiditatibus liberare. Probat iste inter mundana constitutus, quàm arduum sit animum illibatum tenere. Cũ (vt inquit Leo Papa) & aduersa noceant, & secunda corrumpant, nec minoris sit periculi carere desideratis, quàm abundare concessis. Invidia sunt in diuitiarum amplitudine, invidia in paupertatis angustiis: illæ eleuant ad superbiam, istæ inuitant ad querelam. Tentat sanitas, tentat infirmitas, dum, & illa materia est negligentia, & hæc causa tristitia. Laqueus est in securitate, laqueus in timore, neque interest vtrum animus, qui terreno tenetur affectu, gaudiis occupetur, an curis, cum par morbus sit, vel sub vana delectatione languere, vel sub anxia sollicitudine laborare.] Betus ergo, qui per religiosum statum copulatus Deo, ad quem nõ accedit malum, & flagellum non appropriat tabernaculo eius,] nec aduersa timet, nec prospera concupiscit, nec diuitiis distenditur, nec paupertate coangustatur, nec gaudiis extollitur, nec curis deprimitur, quia in hoc perfectionis culmine positus, neque aquis vanarum cogitationum, & cupiditatum mergitur, neque peccatorum labe sædatur. Iste non est sicut Elau gnarus venandi, & vir agricola, quia non querit cibum rerum mundanarum, qui perit, nec in sudore vultus terram subigit, vt fructus diuitiaru perituros decerpit, sed sicut Iacob, vir simplex, qui habitat in tabernaculis] scilicet in tabernaculis fiducia, & in requie opulenta. Huiusmodi tabernacula sunt religiosorum cænobia, in quibus fiducia crescit æternæ retributionis, & opulentiissima requies tribuitur. Si itaque in vita religiosa tãquã in tabernaculo fiducia collocatus, quod vouisti reddis, quod promisti custodis, citra omne dubiu vestitus es innocentia bysso, quia neque diuina madata grauer lædis, nec consilia ad te pertinentia præteris, nec minores exemplo scandalizas, nec æquales conuersatione contristas, nec maiores inobedientia conturbas. Indutus es quoque polymito, & multis coloribus, id est, vniuersitate virtutum; nam impossibile est aliquam virtutem cõtemnere, ac vitium contrarium admittere & perfectam innocentiam custodire.

Dominus autè, qui tanta misericordia vestes, & gemmas prouidit spõsæ suæ, ciborum nõ est, quibus reficiatur, oblitus. Nam simillam (inquit) & mel, & oleum comedisti.] His tribus spiritualibus cibis

Apocal.
19. 8.Leo, ser.
11. qua.
drag.Psal. 90.
10.Genes. 27.
27.Isaia 32.
18.

quotidie religiosi vescuntur. Similia enim, aut verbū Dei est, aut illud magnificum sacramentum, quod Christi corpus, & sanguinem veraciter continet, Viriūque autem religio est abundantissima. Nam vacuitas à negotiis temporalibus, commoditatem subministrat, vt religiosi sæpiſſimè verbum Dei audiant, res spirituales inter se conferant, & sanctorum Patrum voluant volumina. Vitæ autem puritas, ad illud tremendum sacramentum, aut quotidianum, aut frequentissimum concedit accessum. Mel nihil aliud est, quàm spiritualis consolatio, & sanctorum lachrymarum profusio, quæ consolationes terrenas respicientibus, copiosissimè referuatur. Oleum verò sancta deuotio curam mentis inungens, vt suauiter, & sine strepitu, onera penitentiae supportet, & velociter euolet in sedes æternitatis. Audisti, o anima mea, dignitatem tuam, qua exaltata es? Ornamentum tuum, quo decorata es? Diuitias tuas, quibus in religiosa paupertate ditata es? Audisti Dei misericordiam erga te, sponsi dulcedinem, Patris amorem? Vitam ergo tanta amplitudine dignam amplectere, & te totam puram, ac illibatam Christo dulcissimo sponso conserua, illi soli serua fidem, in eo omnem spem colloca, & ardentissimo ipsi amore coniungere, quia fidelis est, cui te totam serues, fortis, cui omnes tuas curas committas, & speciosus forma præ filiis hominum, Jcui magna vi amoris inhæreas. Quis enim illo pulchrior? (vt verbis Laurentij Iustiniani finiam:) Quis modestior? Quis sapientior? Ornatus in moribus, maturus in gressibus, in sermonibus facundus, in conuersatione circumspectus, in redargutione seuerus, in exhortatione blandus, in colloquutione suauissimus; & in omni suo opere venerandus; Aspectus illius venustate plenus, humilitate verecundus, suauitate referus, & tota elegancia decoratus: Labia illius labia distillatia, verba vitæ æternæ emanantia, mel & lac eructantia. Illud quidem resonabat in ore, quod latebat in corde, idem solabatur matros, vrebatur frigidus, resuscitabat mortuos, infideles illustrabat, cunctosque ad se accedentes reddebat beneuolos: Sermonibus quoque suis audientium corda ad mundi animabat contemptum, ad virtutum profectum instruebat. Hunc ergo sponsum semper cogita, hunc quære, huic in omnibus operibus placere stude: & beata, si quod statuta accepisti, toto animi conatu seruaeris.

Ps. 44.

I. au. Inst. lib. de conuicio verbi & anima. c. 5.

De honore religiosorum, ac primò, quid sit verus honor.

CAPVT XXVIII.

AM tandem, vt nostri status bona, non omnia, sed huic loco apta, & ab Ezechiele figurata cõcludamus, pauca de honore eximio religiosorum dicendum est. Nec enim potuit desse magnus honor, qui virtutem, ac sanctitatem comitatur, statui, tot, tantisque virtutibus cumulato, & quidem nõ honor fictus, sed verus, non inanis, sed solidus, stabilitatem habens, in admirationem homines rapiens, & à vera gloriæ radice progrediens. Et decora (inquit) facta es vehementer nimis.] Ecce radieem, & certissimam honoris causam: Et profecisti in regnũ.] Ecce stabilitatem & firmitatem: Et egressum est nomen tuum in gentes propter speciem tuam, quia perfecta eras in decore meo, quem posueram super

A te.] Ecce honoris magnitudinem, corda hominum in admirationem attollens. Radix & causa honoris, decor virtutis est: Vt enim dixit Philosophus, de magnanimo loquens: Nec etiam dignus erit honore, si prauus sit, quippe cum honor præmium sit virtutis, ac bonis hominibus tribuatur.] Quare gentes, quæ res creatas tamquam sacra numina venerabantur, ita virtuti & honori templa dicunt, vt per virtutis templum ad honoris ædem solus pateret ingressus. Hoc insinuantes, virtutem esse velut honoris, & gloriæ ianuam, sine qua nemo vquam verum honorem consequetur. Et licet insipientissimæ essent, ex eo quod rebus creatis dignum cultum tribuerant, in hoc autem sapientes exiterunt, quod honorem (sicut re vera est) virtutis præmium reputarunt Honor enim est testimonium eminentiæ alicuius, & sicut maxima hominis eminentia, verissimamque eius excellentiã in virtute consistit, ita huic maximus honos tribui debet. Cui debito, nescio quo pacto, omnes quasi nescientes, aut minus aduertentes satisfaciamus. Licet enim honore afficiamus eos, qui alia quapiam excellentia, aut dignitate præcellunt, vt mobiles, vt sapientes, vt diuites, vt superiores, atque prælatos, multò tamen maiore honore prosequimur bonitatis studiosos, & maiori reuerentia suspicimus, quos virtutis decus, & sanctitatis pulchritudo nobilitat. Et meritò sane: Nam alias dignitates, aut fortunæ (si ita loqui fas est) volubilitate suscipimus, aut ab auis, & proavis in earum hæreditate vocamur, aut propria industria, & labore consequimur, virtutis autem dignitas, licet proprium studium non excludat, tamen diuinitus datur, & à summi Dei pectore emanans, eius ope ac auxilio retinetur. Alia bona naturalia, ab hominibus dantibus, vel à nobis ipsis laborantibus, vel annuente, vel permittente Deo, valemus accipere, sed datum virtutis optimum, & donum sanctitatis perfectum, totum de sursum est, descendens à patre luminum, apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio.] Qui cum sit fons lucis, ingloriosos & obscuros, quos diligit, splendore virtutis illuminat, & cum sit immutabilis, sic à se dilectos & illustratos honorum operum gloria, nulla vi, nulla creata potestate (modo ipsi velint) à tanta dignitate declinare permittit. Equum est igitur, vt virtutis dignitas à Deo procedens, & eius viribus obtenta fortissimis, honorabilior sit quapiam alia dignitate, quam, aut exiguæ hominum vires pepererunt, aut opes, & diuitiæ coëmerunt, aut ambitiosorum doli, & technæ donarunt.

Arist. 4. Ethic. 2.

Iacob. 1. 17.

E Homines quidem dignitate mundana pollentes, solemus exterius honorare: ineriori autem, aut detestamur illos, quoniam vitam, & mores habent dignitate profus indignos, aut contemnimus, quoniam fauoris flatu ad honoris gradum fuerunt euecti, aut pro nihilo ducimus, quia ob quamdam industriam naturalem, ad res humanas tractandas accommodatam exaltati sunt, & dignitatem consequuti. Et alios insuper iacere videmus, & in mendacitate à regibus, & principibus derelinqui, quos natura ad rempublicam gubernandam aptiores protulit, & maiori rerum gerendarum dexteritate conuolauit. At virtute præstantes, non solum visibilibus signis, sed interna reuerentia, honore prosequimur, & eos verè felices, & beatos existimamus, quos Deus ipse in pretio habet, & vinculo sibi puritatis deuincit. Vnde est illud Chrysostomi. Nec enim voces illæ populi, per quas iudicibus acclamatur, ex veritate proferuntur, sed & ipse sunt,

Chrys. lib. quod nemo laeditur nisi à semetipso. hom. 9.

quibus